

ZAKON

O IZMENI ZAKONA O ZAŠTITI KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA

Član 1.

U Zakonu o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službeni glasnik RS“, br. 36/11), član 39. menja se i glasi:

„Član 39.

U slučaju ustupanja potraživanja banke iz ugovora o kreditu pravnom licu kao novom poveriocu, korisnik zadržava sva prava koja su ugovorena, kao i pravo isticanja prigovora prema novom poveriocu koje je imao i prema banci, a pravno lice kao novi poverilac ne može korisnika dovesti u nepovoljniji položaj od položaja koji bi imao da to potraživanje nije preneto i korisnik zbog toga ne može biti izložen dodatnim troškovima.

Banka potraživanja iz jednog ugovora može ustupiti samo jednom pravnom licu kao novom poveriocu.

Banka je dužna da obavesti korisnika o ustupanju potraživanja iz stava 1. ovog člana.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju na potraživanja iz ugovora o lizingu, ugovora o dozvoljenom prekoračenju računa, ugovora o izdavanju i korišćenju platne kartice i ugovora o otvaranju i vođenju računa.“

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 97. tačka 6. Ustava Republike Srbije kojom je utvrđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, jedinstveno tržište, sistem obavljanja pojedinih privrednih i drugih delatnosti i monetarni i bankarski sistem.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Donošenjem Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službeni glasnik RS“, br. 36/11) prvi put je na jedan celovit način uređena ova oblast i omogućena zaštita svim kategorijama korisnika finansijskih usluga. Dakle, osnovni cilj Zakona jeste uređenje zaštite korisnika bankarskih usluga, usluga finansijskog lizinga i korisnika finansijskih pogodbi. U pokušaju postizanja ove zaštite, reguliše se i ustupanje potraživanja banke u članu 39. Zakona, a koji član je usled nepreciznosti samog teksta podložan različitim tumačenjima.

Tumačenje člana 39. Zakona dato je u formi Mišljenja Narodne Banke Srbije, Sektora za kontrolu poslovanja banaka broj VII-1741/2/11MB u vezi sa njegovom primenom, dana 27.07.2011. godine. Navedenim Mišljenjem NBS, u skladu sa članom 39. Zakona, banke mogu potraživanja, kako dospela tako i nedospela, od fizičkih lica ustupiti samo bankama. Navedeno tumačenje stvara problem koji ima više pravnih nedoslednosti, nanosi štetu finansijskom sistemu Republike Srbije, a ne donosi nikakve pogodnosti za korisnike finansijskih usluga iz više razloga:

1. Tumačenje odredbe je protivustavno, u smislu člana broj 21. Ustava, da su pred Ustavom i zakonom svi jednaki. Ako se zaštita korisnika finansijskih usluga po tumačenju NBS izražava kroz zabranu ustupanja dospelih i nenaplaćenih potraživanja banke, onda ni svi korisnici finansijskih usluga nisu u istom položaju. Naime, korisnici finansijskih usluga su i korisnici kartica izdatih od nebankarskih finansijskih institucija – kao što je Dajners, a ovaj se član nikako ne može primeniti na nebankarske institucije.
2. Tumačenje dato kroz navedeno Mišljenje NBS menja cilj člana 39. i samog Zakona koji se ogleda u zaštiti korisnika finansijskih usluga, pa tako, umesto da se institut ustupanja potraživanja banke reguliše u svemu u skladu sa samom svrhom Zakona, praktično se zabranjuje samo ustupanje. Navedenim tumačenjem zapravo se onemogućava ustupanje potraživanja banke bilo kome osim drugoj banci, a što se u praksi i ne događa.
3. Tumačenje takođe ograničava mogućnost inostranih kompanija koje imaju svoja predstavništva u Srbiji i koje se bave otkupom potraživanja da u finansijski sistem Srbije investiraju značajna novčana sredstva iz inostranstva na ime kupovne cene za potraživanja banaka prema fizičkim licima i time pozitivno utiču na likvidnost srpske privrede.

4. Tumačenje direktno šteti bankarskom sistemu Srbije, jer indirektnom zabranom prodaje potraživanja, banke moraju da vode sudske postupke u cilju naplate svojih potraživanja od fizičkih lica, što znači da su u obavezi da investiraju značajna novčana sredstva u sudske postupke naplate potraživanja, da bi možda nekada, uspele da naplate sporna i rizična potraživanja koja u tom trenutku više nisu sastavni deo bilansa banke. Jedna banka gotovo i da nema motiva da kupi sporna i rizična potraživanja druge banke, što rezultira time da čak i ukoliko bi jedna banka želela da ustupi svoja potraživanja (umesto da investira novac u naplatu istih) ona na tržištu nikada neće naći kupca. Disparitet ponude i tražnje (ukoliko se ikada pojavi banka koja želi da kupi sporna i rizična potraživanja druge banke) negativno će uticati na vrednost tih potraživanja i ići na štetu banke koja želi da ustupi svoja potraživanja.

Predloženom izmenom člana 39. istovremeno se eliminišu sve navedene negativne posledice postojećeg tumačenja i postiže se cilj samog Zakona - zaštita korisnika finansijskih usluga. Navedenom izmenom ne izigrava se cilj člana 39. Zakona, koji se ogleda u zaštiti korisnika finansijskih usluga u slučajevima ustupanja potraživanja, jer nakon ustupanja potraživanja, novi poverilac nikako ne može dovesti korisnika finansijskih usluga u nepovoljniji položaj u odnosu na položaj koji bi imao da konkretno potraživanje nije bilo ustupljeno, i ne može biti izložen dodatnim troškovima, ali se istovremeno ne zabranjuje ustupanje potraživanja poveriocu koji nije banka. Takođe, ovom izmenom predmetnog člana i omogućavanjem prenosa potraživanja banaka iz ugovora o kreditu, lizingu, ugovora o dozvoljenom prekoračenju računa, ugovora o izdavanju i korišćenju platne kartice i ugovora o otvaranju i vođenju računa, pravnom licu u Republici Srbiji, umanjuje se kreditni rizik i mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke zbog neizvršavanja obaveza korisnika finansijskih usluga prema banci, a sredstva dobijena od ustupanja banka može da dalje plasira na tržište.

III OBRAZLOŽENJE POJEDINAČNIH REŠENJA

Predloženom izmenom člana 39. predviđa se mogućnost prenošenja potraživanja sa banke na drugo pravno lice na teritoriji Republike Srbije. Na ovaj način umanjuje se kreditni rizik i mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke zbog neizvršavanja obaveza korisnika finansijskih usluga prema banci, a sredstva dobijena od ustupanja banka može da dalje plasira na tržište.

IV PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje predloženih odredaba ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

V RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predloženom izmenom člana 39. predviđa se mogućnost prenošenja potraživanja sa banke na drugo pravno lice na teritoriji Republike Srbije. Na ovaj način umanjuje se kreditni rizik i mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke zbog neizvršavanja obaveza korisnika finansijskih usluga prema banci, a sredstva dobijena od ustupanja banka može da dalje plasira na tržište. Upravo navedene činjenice predstavljaju razlog za donošenje zakona po hitnom postuku kako bi se što pre osetili pozitivni efekti u bankarskom sistemu Srbije.

PREGLED ODREDBA ZAKONA O ZAŠTITI KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA KOJE SE MENJAJU

Član 39.

~~U slučaju ustupanja potraživanja banke iz ugovora o kreditu drugoj banci, korisnik zadržava sva prava koja su ugovorena, kao i pravo isticanja prigovora prema drugoj banci koje je imao i prema prvoj banci, a druga banka ne može korisnika dovesti u nepovoljniji položaj od položaja koji bi imao da to potraživanje nije preneto i korisnik zbog toga ne može biti izložen dodatnim troškovima.~~

~~Banka potraživanje iz jednog ugovora može ustupiti samo jednoj banci.~~

~~Banka je dužna da obavesti korisnika o ustupanju potraživanja iz stava 1. ovog člana.~~

~~Odredbe ovog člana shodno se primenjuju na potraživanja iz ugovora o lizingu, ugovora o dozvoljenom prekoračenju računa, ugovora o izdavanju i korišćenju platne kartice i ugovora o otvaranju i vođenju računa.~~

Član 39.

U slučaju ustupanja potraživanja banke iz ugovora o kreditu pravnom licu kao novom poveriocu, korisnik zadržava sva prava koja su ugovorena, kao i pravo isticanja prigovora prema novom poveriocu koje je imao i prema banci, a pravno lice kao novi poverilac ne može korisnika dovesti u nepovoljniji položaj od položaja koji bi imao da to potraživanje nije preneto i korisnik zbog toga ne može biti izložen dodatnim troškovima.

Banka potraživanja iz jednog ugovora može ustupiti samo jednom pravnom licu kao novom poveriocu.

Banka je dužna da obavesti korisnika o ustupanju potraživanja iz stava 1. ovog člana.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju na potraživanja iz ugovora o lizingu, ugovora o dozvoljenom prekoračenju računa, ugovora o izdavanju i korišćenju platne kartice i ugovora o otvaranju i vođenju računa.“

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa

Narodni poslanik Zlata Đerić

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmeni Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga/Proposal for the Law on Amendment to the Financial Services Consumer Protection Law

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS“, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno sa odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS“, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum).

a) Odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma koje se odnose na normativnu sadržinu propisa

Odredbe Sporazuma – Naslov VI Usklađivanje propisa, primena prava i pravila konkurencije, član 78. Zaštita potrošača i Naslov VIII, Politike saradnje, član 91. Bankarstvo, osiguranje i druge finansijske usluge

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma

Član 8. Sporazuma – najviše šest godina

v) Ocena ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma

„Ispunjava u potpunosti“

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizilaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma

nema

d) Veza sa Nacionalnim programom za integraciju Republike Srbije u Evropsku uniju

-

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava EU i ocene usklađenosti sa njima

-

b) Navođenje sekundarnih izvora prava EU i ocene usklađenosti sa njima

-

v) Navođenje ostalih izvora prava EU i usklađenost sa njima

-

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost

-

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije

-

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava.

Predmetna izmena Zakona je manjeg obima i nije neophodno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

Ne

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

Ne

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

Ne

Potpis rukovodioca organa državne uprave, odnosno drugog ovlašćenog predlagača propisa, datum i pečat

Beograd, 10. decembar 2014. Godine

NARODNI POSLANIK

Zlata Đerić